

За ступенем забезпечення виділяється дебіторська заборгованість забезпечена і не забезпечена різними способами, передбаченими законодавством і договором (застава, поручительство, банківська гарантія і т. д.). Дана група важлива і з юридичної точки зору при стягненні заборгованості з дебіторів.

Також класифікуємо дебіторську заборгованість за формою погашення: монетарна та немонетарна та за контрагентами (заборгованість вітчизняних дебіторів та заборгованість іноземних дебіторів).

Викладені погляди і окремі прийоми класифікації дебіторської заборгованості можна представити у вигляді табл. 1.

Таблиця 1

Класифікація дебіторської заборгованості

Класифікаційна ознака	Види дебіторської заборгованості
1) за терміном погашення	а) короткострокова;
а) очікуваний термін погашення	б) довгострокова
б) реальний термін погашення	а) термінова;
	б) прострочена;
	в) відстрочена
2) за ступенем забезпечення	а) забезпечена;
	б) незабезпечена
3) за формою погашення	а) монетарна;
	б) немонетарна
4) за контрагентами	а) вітчизняних дебіторів;
	б) іноземних дебіторів

Така класифікація розкриває економічну природу різних видів дебіторської заборгованості й дасть змогу глибше провести фінансовий аналіз діяльності підприємства.

Отже, класифікація дебіторської заборгованості в сучасних умовах ринкової економіки відіграє важливу роль в ефективності господарської діяльності організації, сприяє покращенню діагностики заборгованості підприємства, орієнтуючись на більш глибоке дослідження.

1. Білик М. Д. *Управління дебіторською заборгованістю підприємств* / М. Д. Білик // *Фінанси України*. – 2003. – № 12. – С. 24-36.

2. Брігхем С. *Основи фінансового менеджменту* / С. Брігхем ; пер. з англ. – К. : Молодь, 1997. – 1000 с.

3. *Бухгалтерський фінансовий облік : Підручник для студ. вищих навч. закладів* / ред. Ф. Ф. Бутинець. – [6-е вид., переробл. і допов.]. – Житомир : Рута, 2005. – 756 с.

4. *Економічний аналіз : навч. посібн.* / М. А. Болюх, В. З. Бурчевський, М. І. Горбаток та ін. ; за ред. акад. НАНУ, проф. М. Г. Чумаченка. – [2-ге вид., перероб. і доп.]. – К. : КНЕУ, 2003. – 556 с.

5. *Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість»*: Наказ МФУ від 30.11.2000 р. № 304. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99>.

І. Банадига, Ю. Юрканич

Тернопільський національний технічний університет ім. І. Пулюя

АВТОМАТИЗАЦІЯ ВЕДЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Дослідження необхідності використання сучасних автоматизованих і комп'ютеризованих систем в управлінні та обліку, покращення якості роботи

підприємства в умовах автоматизації, проблеми підвищення ефективності роботи та прибутковості підприємства, вдосконалення структури управління турбують будь-якого керівника. Доводиться приймати рішення в умовах невизначеності й високого ризику. Це змушує керівника контролювати різні аспекти фінансово-господарської діяльності підприємства. Уся інформація про цю діяльність міститься у великій кількості документів, що містять різнорідну інформацію. Її грамотне оформлення та систематизація є певною гарантією ефективності управління. Впровадження автоматизованої системи обліку дозволяє не лише спростити ведення обліку та звітності, а й покращити систему контролю за динамікою діяльності підприємства, своєчасністю виконання операцій, вдосконалення та зниження ризиків в управлінні.

Питанням автоматизації ведення бухгалтерського обліку присвячено ряд праць вітчизняних вчених: М.Т.Білухи, О.С.Бородкіна, М.С.Пушкара, В.О.Шевчука, В.Г. Швеця, І.К. Дрозд і зарубіжних дослідників А. Алчера, В.Б. Івашкевича, В.В. Ковальова, Я.В. Соколова.

У працях названих вчених розглянуто і вирішено загальнотеоретичні і методичні питання автоматизації ведення бухгалтерського обліку. Необхідність ведення автоматизованого бухгалтерського обліку в Україні зумовлено переходом до ринкової економіки та розвитком великої кількості малих і середніх підприємств, оскільки точність та оперативність є вирішальним фактором успішності розвитку економіки країни.

При цьому необхідно врахувати значну різницю у змісті бухгалтерського обліку в Україні і в країнах з розвинутою економікою. Якщо в Україні бухгалтерська справа обмежувалася обліково-реєстраційними завданнями, то в країнах з розвинутою ринковою економікою це не було основною частиною бухгалтерського обліку, а особлива увага приділяється фінансовому аналізу та прогнозуванню. Тому дуже важливо оцінити завдання й цілі автоматизації бухгалтерського обліку.

Використання засобів автоматизації дає змогу практично повністю вирішити проблему допущення помилок при перенесенні даних між регістрами, та знижує затрати часу на формування та підготовку різноманітних бухгалтерських документів, оскільки при автоматизованому обліку, як правило, ведеться тільки один регістр, а всі інші формуються автоматично.

В Україні використовується значна кількість програмних продуктів для автоматизації бухгалтерського обліку. Найбільш популярними з яких є: «Парус», «Fin expert», «БЕСТ», «Lady Fin», «Фінанси без проблем», «ІС – Бухгалтерія» та інші.

Система автоматизації бухгалтерського обліку спільного підприємства «Парус» призначена для підготовки та обліку фінансово-господарських документів, накопичення інформації про здійснення господарських операцій на бухгалтерських рахунках, одержання внутрішньої і зовнішньої звітності підприємства. Використання даної системи дає змогу готувати платіжні документи, виписувати рахунки на оплату і накладні на відпуск товару, вести облік основних засобів і нематеріальних активів, здійснювати розрахунок амортизаційних відрахувань, вести облік виробничих запасів і товарно-матеріальних цінностей за матеріально-відповідальними особами, облік затрат на виробництво, витрат обігу і реалізації за різними об'єктами обліку, вести облік грошових коштів, облік розрахунків з дебіторами та кредиторами, одержувати баланс підприємства та інші звітні документи для подання у податкові органи.

Система «Fin Expert 4.1 for Windows tm» - це професійна мережева система реального часу, яка призначена для великих підприємств з великим обсягом даних; система «Fin Expert Life for Windows tm» розроблена для середніх підприємств з можливістю роботи в локальному режимі. Основними особливостями цієї програми є ведення синтетичного й аналітичного обліку стосовно потреб підприємства,

можливість ведення кількісного багатоваріантного обліку, одержання всієї необхідної звітності та різнорідних документів по синтетичному й аналітичному обліку, можливість доповнювати і змінювати план рахунків бухгалтерського обліку, систему проводок, ведення аналітичного обліку, форм первинних документів, форм звітності та автоматичного друку вхідних (первинних) документів. Вихідними даними для програми є господарські операції, що вносяться до Журналу господарських операцій.

Програма «1С: Бухгалтерія» дозволяє вводити господарські операції декількома способами: ручне введення операцій; використання типових операцій і режиму «документи і розрахунки». На підставі введених господарських операцій програма формує звітність по синтетичному обліку та різні допоміжні документи.

Для бухгалтерії перехід до реформування системи бухгалтерського обліку із застосування міжнародних стандартів означає постійне підвищення вимог до обсягу, якості та оперативності роботи. Дедалі зростають вимоги до рівня кваліфікації, – вже мало бути лише бухгалтером, необхідні глибокі знання економічної теорії, права, фінансового аналізу. Відповідно підвищуються вимоги до автоматизованих систем: це й можливість надання даних для фінансового аналізу, і поширення можливостей бухгалтерського діловодства й документообігу, і системи зведеного обліку та фінансової звітності, яку складають підприємства різних країн світу і яка має певні відмінності у підходах до змісту фінансових звітів, необхідних для прийняття рішень в умовах розвитку міжнародної торгівлі, транснаціональних корпорацій, глобалізації фінансових ринків.

1. Марченко Д.М. Автоматизація бухгалтерського обліку як джерело зростання його ефективності // *Бухгалтерський облік, аналіз та аудит – 2009, №6, с. 248.*

2. Бенько М. М. Інформаційні системи і технології в бухгалтерському обліку: монографія / М. М. Бенько. – К: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. – 336 с.

3. Стрижак Д. Д. Аналіз особливостей використання інформаційних технологій при автоматизації обліку заробітної плати / Д. Д. Стрижак // *Управління розвитком. – 2012. – 13(134). – С. 98–100.*

В. Бандура, Д. Кузів, В. Мелех

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Аудиторська діяльність є невід'ємним елементом супроводження управлінських процесів вітчизняних суб'єктів господарювання та важливою складовою підтримання життєвого циклу підприємств різних форм власності та видів економічної діяльності.

Питання теорії та практики аудиту активно досліджували вітчизняні науковці: М. Білуха, О. Бородкін, Ф. Бутинець, Б. Валуєв, З. Гуцайлюк, Г. Давидов, Н. Дорош, І. Дмитренко, С. Зубілевич, А. Кузьмінський, М. Кужельний, О. Петрик, І. Пилипенко, О. Редько, В. Рудницький, В. Савченко, В. Сопко, Л. Сухарева, Б. Усач, В. Шевчук та інші. У світовій бухгалтерській думці важливі теоретико-прикладні аспекти теорії та практики аудиту узагальнені в працях: Р. Адамса, Х. Андерсона, Е. Аренса, Р. Доджа, Ф. Дефліза, Г. Дженіка, Д. Кармайкла, Дж. К. Лоббека, Р. Монтгомері, Дж. Робертсон.

Опрацьовуючи наукові джерела в галузі аудиту та аналізуючи актуальні питання понятійного апарату, нами було виявлено, що майже відсутня цілісна науково-обґрунтована класифікація складових аудиторської діяльності, недостатньо досліджені потенційні можливості окремих видів аудиторських робіт та послуг. Зокрема, на нашу